Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

25. jaanuar 2017 *

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 2007/64/EÜ — Makseteenused siseturul — Raamlepingud — Eelnev üldteave — Kohustus esitada teave paberkandjal või muul püsival andmekandjal — Internetipanga e-postkasti kaudu edastatud teave

Kohtuasjas C-375/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim kohus) 27. mai 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 15. juulil 2015, menetluses

BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG

versus

Verein für Konsumenteninformation,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (ettekandja) ja D. Šváby,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. juuni 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG, esindaja: *Rechtsanwalt* G. Schett,

— Verein für Konsumenteninformation, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Langer,

— Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* L. D'Ascia,

— Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

— Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls ja H. Tserepa-Lacombe,

olles 15. septembri 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* * Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2007, L 319, lk 1), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiviga 2009/111/EÜ (ELT 2009, L 302, lk 97) (edaspidi „direktiiv 2007/64“), artikli 36 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 1.

2 Taotlus on esitatud BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG (edaspidi „BAWAG“) ja Verein für Konsumenteninformationi (tarbijakaitseühendus, edaspidi „ühendus“) vahelises vaidluses ühe klausli üle, mis on lisatud BAWAG poolt klientidega sõlmitavatesse lepingutesse.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2007/64 põhjenduste 18, 21–24, 27 ja 46 kohaselt:

„(18) Tuleks sätestada eeskirjade kogum makseteenuste tingimuste ja teabe suhtes kehtivate nõuete läbipaistvuse tagamiseks.

[…]

(21) Käesolevas direktiivis tuleks täpsustada makseteenuse pakkujate kohustused teabe andmisel makseteenuse kasutajatele, kes peaksid saama ühesuguse kõrgetasemelise selge teabe makseteenuste kohta, et teha teadlikke valikuid ja võrrelda erinevaid pakkumisi ELis. Läbipaistvuse huvides peaks käesolev direktiiv sätestama ühtlustatud nõuded, millega makseteenuse kasutajatele tagatakse vajalik ja piisav teave makseteenuse lepingu ja maksetehingute kohta. Ühtse makseteenuste turu tõrgeteta toimimise edendamise eesmärgil ei tohiks liikmesriigid teabe andmise valdkonnas vastu võtta muid sätteid kui käesoleva direktiivi sätted.

(22) Tarbijaid tuleks kaitsta ebaausate ja eksitavate tavade eest kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiviga 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul [ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22)], Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiviga 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) [(ELT 2000, L 178, lk 1)] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiviga 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust [ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (ELT 2002, L 271, lk 16), muudetud direktiiviga 2005/29 (ELT 2005, L 149, lk 22)]. Endiselt kohaldatakse nimetatud direktiivide lisasätteid. Siiski tuleks eelkõige selgitada käesoleva direktiivi ja [nimetatud direktiivi 2002/65] vahelist lepingueelsete teavitamiskohustuste seost.

(23) Nõutav teave peaks olema proportsionaalne kasutajate vajadustega ning see tuleks edastada standardviisil. Ühekordse maksetehingu puhul peaksid teabele esitatavad nõuded siiski erinema järjestikuseid maksetehinguid sätestavas raamlepingus teabele esitatavatest nõuetest.

(24) Praktikas on raamlepingud ja nendega hõlmatud maksetehingud palju tavalisemad ja majanduslikult olulisemad kui ühekordsed maksetehingud. Raamleping on nõutav maksekonto või konkreetse makseinstrumendi olemasolu korral. Seetõttu peaksid raamlepingute puhul kohaldatavad eelneva teavitamise nõuded olema küllalt ulatuslikud ning teave tuleks alati esitada kas paberkandjal või teistel püsivatel andmekandjatel, mille hulka kuuluvad konto väljavõtte printerite väljatrükid, disketid, CD-ROMid, DVDd ja personaalarvutite kõvakettad, millele võib salvestada elektronposti, ja veebilehed, kui neid saab tulevikus teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul kasutada ja kui nad võimaldavad salvestatud teavet muutmata kujul taasesitada. Makseteenuse pakkujal ja makseteenuse kasutajal peaks siiski olema võimalik täidetud maksetehinguid käsitleva teabe edastamise viis raamlepingus kokku leppida, näiteks võivad nad kokku leppida, et internetipanganduses on kogu teave maksekonto kohta kättesaadav arvutivõrgus.

[…]

(27) […] Seega peaks käesolevas direktiivis eristama kahte viisi, kuidas makseteenuse pakkuja peab teavet andma. Makseteenuse pakkuja peaks kas teavet andma, st edastama teabe aktiivselt, käesoleva direktiivi kohaselt, nõuetekohasel ajal makseteenuse kasutaja täiendava meeldetuletuseta, või tuleks teave teha makseteenuse kasutajale kättesaadavaks, võttes arvesse mis tahes taotlused, mis ta võib esitada lisateabe saamiseks. Viimasel juhul peab makseteenuse kasutaja astuma aktiivseid samme teabe saamiseks: näiteks paluma seda selgesõnaliselt makseteenuse pakkujalt, logima sisse pangakonto postkasti või sisestama pangakaardi pangaautomaati kontoväljavõtte saamiseks. […]

[…]

(46) Maksesüsteemi sujuv ja tõhus toimimine sõltub sellest, kas kasutaja saab olla kindel, et makseteenuse pakkuja täidab maksetehingu korrektselt ja kokkulepitud ajaks. Tavaliselt saab teenuse pakkuja hinnata riske, mis on seotud maksetehinguga. Teenuse pakkuja võimaldab kasutada maksesüsteemi, teeb korralduse tagasi kutsuda valesti suunatud või eraldatud raha ja teeb enamikul juhtudel otsuse, milliseid vahendajaid kaasata maksetehingu täitmisse. […]“

4 Direktiivi 2007/64 artikkel 4 „Mõisted“ sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

12) „raamleping“ – makseteenuse leping, millega reguleeritakse üksikute ja järjestikuste maksetehingute täitmist tulevikus ning mis võib sisaldada maksekonto avamise kohustust ja tingimusi;

[…]

25) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab makseteenuse kasutajal isiklikult talle adresseeritud teavet salvestada nii, et seda saaks tulevikus kasutada nii kaua, kui on teabe otstarbe seisukohast vajalik, ning et teavet saaks muutmata kujul taasesitada;

[…]“

5 Direktiivi III jaotis „Tingimuste läbipaistvus ja nõuded makseteenustega seotud teabe kohta“ hõlmab 1. peatükki „Üldeeskirjad“. Selles peatükis paiknevate sätete hulgas on artiklid 30 ja 31.

6 Direktiivi artikkel 30 „Reguleerimisala“ sätestab:

„1. Käesolevat jaotist kohaldatakse ühekordsete maksetehingute, raamlepingute ja nendega hõlmatud maksetehingute suhtes. Osapooled võivad kokku leppida, et jaotist ei kohaldata tervikuna või osaliselt, kui makseteenuse kasutaja pole tarbija.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada, et käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse mikroettevõtjate suhtes samamoodi nagu tarbijate suhtes.

[…]“

7 Sama direktiivi artikkel 31 „Muud ühenduse õigusaktide sätted“ näeb ette:

„Käesoleva jaotise sätted ei piira ühegi sellise ühenduse õigusakti kohaldamist, mis sisaldab lisanõudeid eelneva teavitamise kohta.

Juhul kui kohaldatakse ka direktiivi [2002/65, muudetud direktiiviga 2005/29], asendatakse nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 1 kohased teabe andmist käsitlevad sätted (välja arvatud nimetatud lõike punkti 2 alapunktid c–g, punkti 3 alapunktid a, d ja e ning punkti 4 alapunkt b) käesoleva direktiivi artiklitega 36, 37, 41 ja 42.“

8 Direktiivi 2007/64 III jaotise 2. peatüki pealkiri on „Ühekordsed maksetehingud“. Selles peatükis paiknevate sätete hulgas on artiklid 35–37.

9 Selle direktiivi artikkel 35 „Reguleerimisala“ sätestab:

„1. Käesolevat peatükki kohaldatakse ühekordsete maksetehingute suhtes, mis ei ole hõlmatud raamlepinguga.

2. Kui ühekordse maksetehingu maksekäsund edastatakse raamlepinguga hõlmatud makseviisiga, ei ole makseteenuse pakkuja kohustatud esitama või tegema kättesaadavaks teavet, mis on makseteenuse kasutajale teise makseteenuse pakkujaga sõlmitud raamlepingu alusel juba edastatud või mis talle raamlepingu kohaselt tulevikus edastatakse.“

10 Nimetatud direktiivi artikkel 36 „Eelnev üldteave“ näeb ette:

„1. Liikmesriigid nõuavad, et enne kui makseteenuse kasutaja on seotud ühekordset makset hõlmava teenuslepingu või pakkumisega, peab makseteenuse pakkuja tegema kergelt kättesaadavaks artiklis 37 kindlaks määratud teabe ja tingimused. Makseteenuse kasutaja taotlusel esitab makseteenuse pakkuja teabe ja tingimused paberkandjal või muul püsival andmekandjal. Teave ja tingimused esitatakse kergelt mõistetavas sõnastuses ning selgel ja arusaadaval kujul selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus makseteenust osutatakse, või mis tahes muus osapoolte vahel kokkulepitud keeles.

[…]

3. Lõikest 1 tulenevaid kohustusi võib samuti täita, edastades ühekordset makset hõlmava teenuslepingu kavandi koopia või maksekäsundi kavandi koopia, mis sisaldab artiklis 37 kindlaks määratud teavet ning tingimusi.“

11 Direktiivi artikkel 37 „Teave ja tingimused“ loetleb oma lõikes 1 teabe ja tingimused, mis esitatakse või tehakse kättesaadavaks makseteenuse kasutajatele.

12 Direktiivi 2007/64 III jaotise 3. peatükk „Raamlepingud“ hõlmab muu hulgas artikleid 40–43.

13 Direktiivi artikli 40 „Reguleerimisala“ kohaselt:

„Käesolevat peatükki kohaldatakse maksetehingute suhtes, mis on hõlmatud raamlepinguga.“

14 Direktiivi artikkel 41 „Eelnev üldteave“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid nõuavad, et makseteenuse pakkuja esitab aegsasti enne seda, kui makseteenuse kasutaja seob ennast mis tahes raamlepingu või pakkumisega, makseteenuse kasutajale paberkandjal või muul püsival andmekandjal artiklis 42 kindlaks määratud teabe ja tingimused. Teave ja tingimused esitatakse kergelt mõistetavas sõnastuses ning selgel ja arusaadaval kujul selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus makseteenust osutatakse, või mis tahes muus osapoolte vahel kokkulepitud keeles.

2. Kui raamleping on sõlmitud makseteenuse kasutaja taotlusel, kasutades kaugsidevahendeid, mis ei võimalda makseteenuse pakkujal järgida lõiget 1, täidab makseteenuse pakkuja sellest lõikest tulenevad kohustused viivitamata pärast raamlepingu sõlmimist.

3. Lõikest 1 tulenevaid kohustusi võib samuti täita, edastades raamlepingu kavandi koopia, mis sisaldab artiklis 42 kindlaks määratud teavet ja tingimusi.“

15 Direktiivi artikkel 42 „Teave ja tingimused“ loetleb teabe ja tingimused, mis esitatakse makseteenuse kasutajatele.

16 Direktiivi 2007/64 artikkel 43 „Teabe kättesaadavus ja raamlepingu tingimused“ näeb ette:

„Makseteenuse kasutajal on igal ajal kogu lepingusuhte vältel õigus taotluse korral tutvuda raamlepingu tingimustega ning saada kas paberkandjal või muul püsival andmekandjal artiklis 42 sätestatud teavet ja informatsiooni tingimuste kohta.“

17 Direktiivi artikkel 44 „Muudatused raamlepingu tingimustes“ sätestab:

„1. Ettepanekud raamlepingu tingimuste ning artiklis 42 sätestatud teabe ja tingimuste muutmiseks teeb makseteenuse pakkuja artikli 41 lõikes 1 ette nähtud korras hiljemalt kaks kuud enne muudatuste kavandatavat kohaldamisaega.

Vajaduse korral vastavalt artikli 42 lõike 6 punktile a peab makseteenuse pakkuja makseteenuse kasutajat teavitama sellest, et makseteenuse kasutaja loetakse nende muudatustega nõustunuks, kui ta ei ole makseteenuse pakkujale teatanud enne muudatuste jõustumise kavandatud kuupäeva, et ta ei ole nendega nõus. Sellisel juhul täpsustab makseteenuse pakkuja, et makseteenuse kasutajal on õigus raamleping enne muudatuste kohaldamise kavandatud kuupäeva viivitamata ja tasuta lõpetada.

2. Intressimäärade või vahetuskursside muudatusi võib kohaldada viivitamata ja ette teatamata, tingimusel et selline õigus on raamlepingus kokku lepitud ning muudatused tuginevad alusintressimäärale või aluskursile, mis on kokku lepitud kooskõlas [artikliga 42]. Makseteenuse kasutajat teavitatakse igast intressimäära muudatusest esimesel võimalusel vastavalt artikli 41 lõikes 1 sätestatud korrale, välja arvatud juhul, kui osapooled on kokku leppinud erineva teabe esitamise või kättesaadavaks tegemise viisi või sageduse. Makseteenuse kasutajatele kasulikumaid intressimäärade ja vahetuskursside muudatusi võib siiski kohaldada ette teatamata.

[…]“

Austria õigus

18 2009. aasta Bundesgesetz über die Erbringung von Zahlungsdiensten (Zahlungsdienstegesetz – ZaDiG) (makseteenuste seadus) ((*Bundesgesetzblatt* (edaspidi „*BGBl.*“) I, 66/2009, edaspidi „makseteenuste seadus“) võttis Austria õigusesse üle direktiivi 2007/64.

19 Makseteenuste seaduse § 26 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Makseteenuse pakkuja peab õigel ajal, enne makseteenuse kasutaja sidumist lepingu või lepingu sõlmimise ettepanekuga edastama makseteenuse kasutajale lepinguga seotud teabe ja tingimused

1) raamlepingu puhul vastavalt §-le 28 kas paberil või kui makseteenuse kasutaja on sellega nõus, mõnel muul püsival andmekandjal […]

[…]

2. Lepinguga seotud teave ja tingimused peavad olema koostatud selgel ja arusaadaval kujul […]“

20 Selle seaduse § 29 lõige 1 näeb ette:

„Makseteenuse pakkuja peab

1) esitama makseteenuse kasutajale raamlepingu muudatused hiljemalt kaks kuud enne nende kavandatud kohaldamist § 26 lõike 1 punktis 1 ja § 26 lõikes 2 nimetatud viisil […]

[…]“

21 2001. aasta Bundesgesetz, mit dem bestimmte rechtliche Aspekte des elektronischen Geschäfts- und Rechtsverkehrs geregelt werden (E-Commerce-Gesetz – ECG) (e-kaubanduse seadus) (*BGBl.* I, 152/2001, edaspidi „e-kaubanduse seadus“) võttis Austria õigusesse üle direktiivi 2000/31.

22 E-kaubanduse seaduse § 11 sätestab:

„Teenuse pakkuja peab lepinguga seotud teabe ja üldtingimused tegema teenuse kasutajale teatavaks nii, et viimasel oleks võimalik need salvestada või taasesitada. Käesolevat kohustust ei saa muuta teenuse kasutaja kahjuks.“

23 E-kaubanduse seaduse § 12 näeb ette:

„Lepinguga seotud e-kirjad, muud õiguslikult olulised e-kirjad ning elektroonilised vastuvõtuteatised loetakse edastatuks, kui nende adressaadil on võimalik nendega tavatingimustes tutvuda. Käesolevat sätet ei saa muuta teenuse kasutaja kahjuks.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

24 Ühendusel on Austria seadusest tulenevalt õigus esitada hagi tarbijate huvide kaitseks.

25 BAWAG on kogu Austria territooriumil tegutsev pank. Oma suhetes tarbijatega kohaldab ta tarbijate poolt internetipanga *e-banking* kasutamist reguleerivaid tüüptingimusi.

26 Internetipanga *e-banking* tüüptingimused sisaldavad klauslit, mis sätestab, et „kui klient on sõlminud elektrooniliste pangateenuste lepingu, saab ta teated ja väljavõtted (eelkõige teave konto kohta, kontoväljavõtted, krediitkaardi väljavõtted, teated muudatuste kohta jne), mida pank peab kliendile edastama või kättesaadavaks tegema, posti teel või elektrooniliselt [BAWAG] internetipanga (e-banking) kaudu“.

27 Nimetatud veebilehele juurdepääs antakse lepingu alusel, mis on pangakonto avamise ja toimimise lepingu lisa ning kuulub seega raamlepingu juurde.

28 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et internetipanga *e-banking* veebilehel asuvatesse tarbijatele eraldatud e-postkastidesse saadetud pangateated jäävad sinna muutumatul kujul ning neid ei kustutata teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul, mistõttu on seda teavet võimalik kasutada ja muutmata kujul taasesitada elektrooniliselt või väljatrükitult. Tarbija saab neid pangateateid hallata ja vajaduse korral ka kustutada.

29 Ühendus esitas hagi Handelsgericht Wienile (Viini kaubanduskohus, Austria), nõudes, et BAWAG lõpetaks eespool nimetatud klausli või mis tahes muu samaväärse klausli kasutamise oma tüüptingimustes.

30 Ühenduse sõnul on need klauslid nimelt vastuolus makseteenuste seaduse sätetega.

31 Kuna Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) rahuldas 31. oktoobri 2013. aasta otsusega ühenduse hagi, esitas BAWAG selle otsuse peale apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Wienile (Viini kõrgeim piirkondlik kohus, Austria).

32 Oberlandesgericht Wien (Viini kõrgeim piirkondlik kohus) muutis 11. aprilli 2014. aasta otsusega Handelsgericht Wieni (Viini kaubanduskohus) otsust osaliselt. BAWAG esitas Oberlandesgericht Wieni (Viini kõrgeim piirkondlik kohus) otsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

33 Kuna Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim kohus) leidis, et põhikohtuasjas otsuse langetamiseks tuleb tõlgendada direktiivi 2007/64, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2007/64 makseteenuste kohta siseturul artikli 41 lõiget 1 koostoimes artikli 36 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et (elektroonilises vormis) teave, mille pank edastab [internetipanga *e-banking*] kaudu kliendi e-postkasti, mistõttu on kliendil võimalik selle teabega pärast internetipanka *e-banking* sisselogimist vastaval lingil klikates tutvuda, on kliendile esitatud püsival andmekandjal?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kas [direktiivi 2007/64] artikli 41 lõiget 1 koostoimes artikli 36 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellisel juhul

a) teeb pank teabe küll püsival andmekandjal kättesaadavaks, aga pank ei esita seda kliendile, vaid võimaldab üksnes teabele juurdepääsu, või
b) on üldse tegemist ainult teabe kättesaadavaks tegemisega, selleks püsivat andmekandjat kasutamata?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

34 Oma küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2007/64 artikli 41 lõiget 1 ja artikli 44 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi artikli 4 punktiga 25 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiivi artiklis 42 viidatud teabe ja tingimuste ning

raamlepingu muudatused, mille makseteenuse pakkuja edastab teenuste kasutajale internetipanga e-postkasti kaudu, on esitatud püsival andmekandjal nende sätete tähenduses, või on need tehtud sellele kasutajale üksnes kättesaadavaks, nagu on ette nähtud sama direktiivi artikli 36 lõike 1 esimeses lauses, direktiivi artiklis 37 viidatud teavet ja tingimusi puudutavas osas.

35 Sissejuhatuseks tuleb meelde tuletada, et direktiivi 2007/64 artikli 36 lõige 1 näeb ette eelneva üldteabe edastamise makseteenuse kasutajale seoses ühekordset makset hõlmava teenuslepingu või pakkumisega, mis ei ole hõlmatud raamlepinguga selle direktiivi artikli 4 punkti 12 tähenduses, samas kui selle raamlepinguga hõlmatud maksetehingute osas on niisugune kohustus nähtud ette nimetatud direktiivi artikli 41 lõikes 1.

36 Raamleping direktiivi 2007/64 tähenduses on määratletud selle direktiivi artikli 4 punktis 12 kui makseteenuse leping, millega reguleeritakse üksikute ja järjestikuste maksetehingute täitmist tulevikus ning mis võib sisaldada maksekonto avamise kohustust ja tingimusi.

37 Nimetatud direktiivi artikli 41 lõike 1 kohaselt nõuavad liikmesriigid, et makseteenuse pakkuja esitab aegsasti enne seda, kui makseteenuse kasutaja seob ennast mis tahes raamlepingu või pakkumisega, makseteenuse kasutajale paberkandjal või muul püsival andmekandjal sama direktiivi artiklis 42 kindlaks määratud teabe ja tingimused.

38 Lisaks ilmneb direktiivi 2007/64 artikli 44 lõike 1 esimesest lõigust, et ettepanekud raamlepingu tingimuste ning artiklis 42 sätestatud teabe ja tingimuste muutmiseks teeb makseteenuse pakkuja nimetatud direktiivi artikli 41 lõikes 1 ette nähtud korras hiljemalt kaks kuud enne muudatuste kavandatavat kohaldamisaega.

39 Selleks et anda esitatud küsimustele tarvilik vastus, tuleb analüüsida sama direktiivi artikli 41 lõikes 1 esitatud kahte nõuet, nimelt nõuet seoses püsiva andmekandjaga, millel asjaomane teave peab olema esitatud ja nõuet, et see teave oleks edastatud makseteenuste kasutajale.

40 Esiteks, mis puudutab direktiivi 2007/64 artikli 41 lõikes 1 sisalduvat mõistet „püsiv andmekandja“, siis selle direktiivi artikli 4 punkt 25 määratleb seda kui vahendit, mis võimaldab makseteenuse kasutajal isiklikult talle adresseeritud teavet salvestada nii, et seda saab tulevikus teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul kasutada, ja mis võimaldab salvestatud teavet muutmata kujul taasesitada.

41 Nimetatud direktiivi põhjendus 24 täpsustab, et raamlepingute puhul kohaldatavad eelneva teavitamise nõuded peaksid olema küllalt ulatuslikud ning teave tuleks alati esitada kas paberkandjal või teistel püsivatel andmekandjatel, mille hulka kuuluvad konto väljavõtte printerite väljatrükid, disketid, CD-ROMid, DVDd ja personaalarvutite kõvakettad, millele võib salvestada elektronposti, ja veebilehed, kui neid saab tulevikus teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul kasutada ja kui nad võimaldavad salvestatud teavet muutmata kujul taasesitada.

42 Viidates muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66; ELT 2009, L 207, lk 14; ELT 2010, L 199, lk 40; ELT 2011, L 234, lk 46, ja ELT 2015, L 36, lk 15), artikli 3 punktis m sisalduva mõiste „püsiv andmekandja“ määratlusele, otsustas Euroopa Kohus, et püsiv andmekandja peab tarbijale tagama analoogselt paberkandjaga selle, et tema käsutuses on teave oma õiguste vajaduse korral maksma panemiseks. Seoses sellega on oluline, et tarbijal on võimalik isiklikult talle suunatud teave säilitada, on tagatud selle sisu muutumatus ja teabe kättesaadavus piisava ajavahemiku jooksul ning tal on võimalik seda teavet muutmata kujul taasesitada (vt selle kohta kohtuotsused, 5.7.2012, Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, punktid 42–44, ja 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 35).

43 Tuleb nentida, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 51–63 märgib ja nagu Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni Kohus (EFTA) oma 27. jaanuari 2010. aasta kohtuotsuses Inconsult Anstalt *vs*. Finanzmarktaufsicht (E-04/09, EFTA Court Report 2009-2010, lk 86, punktid 63–66) sisuliselt otsustas, et teatavaid veebilehti tuleb käsitada „püsivate andmekandjatena“ direktiivi 2007/64 artikli 4 punkti 25 tähenduses.

44 Eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktide 40–42 kohaselt on „püsiva andmekandjaga“ tegu, kui veebileht võimaldab makseteenuse kasutajal isiklikult talle adresseeritud teavet salvestada nii, et seda saab hiljem teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul kasutada, ja mis võimaldab salvestatud teavet muutmata kujul taasesitada. Pealegi tuleb selleks, et veebilehte saaks käsitada „püsiva andmekandjana“ selle sätte tähenduses, välistada kõik võimalused, et makseteenuse pakkuja või mõni muu selle veebilehe haldamise eest vastutav isik saaks selle sisu ühepoolselt muuta.

45 Selline tõlgendus vastab direktiivi 2007/64 põhjendustes 21 ja 22 toodud eesmärkidele, mis on makseteenuste kasutajate ja eeskätt tarbijate kaitse.

46 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas on käesoleva kohtuotsuse punktis 44 täpsustatud tingimused täidetud.

47 Teiseks, seoses küsimusega, millistes olukordades võib direktiivi 2007/64 artiklis 42 määratletud teabe ja tingimuste ning raamlepingu muudatusi pidada püsival andmekandjal „esitatuks“ selle direktiivi artikli 41 lõike 1 kohaselt, tuleb märkida, et nagu nimetatud direktiivi põhjenduses 27 on öeldud, peab selles olukorras eristama kahte viisi, kuidas makseteenuse pakkuja peab teavet andma: kas makseteenuse pakkuja peaks teavet andma, see tähendab edastama asjaomase teabe aktiivselt, makseteenuse kasutaja täiendava meeldetuletuseta, või tuleks teave teha makseteenuse kasutajale kättesaadavaks, võttes arvesse mis tahes taotlused, mis ta võib esitada lisateabe saamiseks. Viimasel juhul peab makseteenuse kasutaja astuma aktiivseid samme teabe saamiseks: näiteks paluma seda selgesõnaliselt makseteenuse pakkujalt, logima sisse oma internetipanga kontole või sisestama pangakaardi pangaautomaati kontoväljavõtte saamiseks.

48 Sellest järeldub, et kui direktiiv 2007/64 näeb ette, et makseteenuse pakkuja esitab asjaomase teabe nende teenuste kasutajale, siis on see teenuse pakkuja, kes peab seda teavet aktiivselt edastama.

49 Samal ajal, kuna makseteenuste kasutajate ja eeskätt tarbijate kaitse on – nagu ka käesoleva kohtuotsuse punkti 45 meelde tuletab – üks nimetatud direktiivi eesmärkidest, siis ei saa mõistlikult eeldada – nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 75–77 märgib –, et makseteenuste kasutajad kasutaksid regulaarselt kõiki nende käsutuses olevaid elektroonilise side teenuseid, ja seda eriti seetõttu, et direktiivi 2007/64 artikli 44 lõike 1 teise lõigu kohaselt loetakse selles sättes viidatud asjaoludel, et kasutajad on nende teenusepakkujate pakutud raamlepingutingimuste muudatuse heaks kiitnud.

50 Siiski võib asjaomast teavet, mille makseteenuse pakkuja edastab nende teenuste kasutajale internetipanga kaudu, käsitada nii, et see on direktiivi 2007/64 artikli 41 lõike 1 tähenduses esitatud, kui edastamisega kaasnes teenusepakkuja aktiivne tegevus, mille eesmärk on teavitada kasutajat asjaomase teabe olemasolust ja kättesaadavusest nimetatud veebilehel.

51 Nagu ka kohtujurist on oma ettepaneku punktis 79 sisuliselt märkinud, võib niisugune tegevus olla eeskätt kirja või e-kirja saatmine aadressile, mida nende teenuste kasutaja tavaliselt kasutab teiste isikutega suhtlemiseks, ja mille kasutamises makseteenuse pakkuja ja selle kasutaja vahel sõlmitud raamlepingu puhul on pooled kokku leppinud. Selleks valitud aadressiks ei saa siiski olla aadress, mis on antud nimetatud kasutaja käsutusse internetipangas, mida makseteenuse pakkuja või muu selle veebilehe haldamise eest vastutav isik haldab, kuna sama kasutaja ei kasuta nimetatud veebilehte, isegi kui see hõlmab e-postkasti, oma tavapäraseks suhtlemiseks muude isikutega kui see teenusepakkuja.

52 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas kõiki põhikohtuasja asjaolusid arvesse võttes võivad direktiivi 2007/64 artiklis 42 määratletud teabe ja tingimuste ning raamlepingu muudatused olla makseteenuse pakkuja poolt nende teenuste kasutajale aktiivselt edastatud.

53 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata järgmiselt:

— direktiivi 2007/64 artikli 41 lõiget 1 ja artikli 44 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi artikli 4 punktiga 25 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiivi artiklis 42 viidatud teabe ja tingimuste ning raamlepingu muudatused, mille makseteenuse pakkuja edastab teenuste kasutajale internetipanga e-postkasti kaudu, on esitatud püsival andmekandjal nende sätete tähenduses üksnes juhul, kui on täidetud kaks tingimust:

  — veebileht võimaldab kasutajal isiklikult talle adresseeritud teavet salvestada nii, et seda saaks tulevikus kasutada nii kaua, kui on teabe otstarbe seisukohast vajalik, ning et teavet saaks muutmata kujul taasesitada, ilma et teenusepakkuja või mõni muu isik saaks ühepoolselt selle sisu muuta, ja

  — kui makseteenuse kasutaja on nimetatud teabest teadlikuks saamiseks kohustatud sellele veebilehele minema, siis kaasneb selle teabe edastamisega ka makseteenuse pakkuja aktiivne tegevus, mille eesmärk on teavitada kasutajat asjaomase teabe olemasolust ja kättesaadavusest nimetatud veebilehel.

— Juhul kui makseteenuse kasutaja on kohustatud minema niisugusele veebilehele selleks, et saada teada asjassepuutuva teabe olemasolust, on teave tehtud kasutajale üksnes kättesaadavaks direktiivi 2007/64 artikli 36 lõike 1 esimese lause tähenduses, kui teabe edastamisega ei kaasne makseteenuse pakkuja sellist aktiivset tegevust.

Kohtukulud

54 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiviga 2009/111/EÜ) artikli 41 lõiget 1 ja artikli 44 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi artikli 4 punktiga 25 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiivi artiklis 42 viidatud teabe ja tingimuste ning raamlepingu muudatused, mille makseteenuse pakkuja edastab teenuste kasutajale internetipanga e-postkasti kaudu, on esitatud püsival andmekandjal nende sätete tähenduses üksnes juhul, kui on täidetud kaks tingimust:

— veebileht võimaldab kasutajal isiklikult talle adresseeritud teavet salvestada nii, et seda saaks tulevikus kasutada nii kaua, kui on teabe otstarbe seisukohast vajalik, ning et teavet saaks muutmata kujul taasesitada, ilma et teenusepakkuja või mõni muu isik saaks ühepoolselt selle sisu muuta, ja

— kui makseteenuse kasutaja on nimetatud teabest teadlikuks saamiseks kohustatud sellele veebilehele minema, siis kaasneb selle teabe edastamisega ka makseteenuse pakkuja aktiivne tegevus, mille eesmärk on teavitada kasutajat asjaomase teabe olemasolust ja kättesaadavusest nimetatud veebilehel.

Juhul kui makseteenuse kasutaja on kohustatud minema niisugusele veebilehele selleks, et saada teada asjassepuutuva teabe olemasolust, on teave tehtud kasutajale üksnes kättesaadavaks direktiivi 2007/64, muudetud direktiiviga 2009/111, artikli 36 lõike 1 esimese lause tähenduses, kui teabe edastamisega ei kaasne makseteenuse pakkuja sellist aktiivset tegevust.

Allkirjad